

Rozwód - Niderlandy

SPIS TREŚCI

- 1 Po spełnieniu jakich warunków można uzyskać rozwód?
- 2 Jakie są podstawy orzeczenia rozwodu?
- 3 Jakie są skutki rozwodu w odniesieniu do:
  - 3.1 osobistych relacji pomiędzy małżonkami (np. nazwisko)?
  - 3.2 podziału majątku małżonków?
  - 3.3 małoletnich dzieci małżonków?
  - 3.4 obowiązku alimentacyjnego względem współmałżonka?
- 4 Co w praktyce oznacza termin prawny „separacja sądowa”?
- 5 Jakie są warunki orzeczenia separacji sądowej?
- 6 Jakie są skutki prawne separacji sądowej?
- 7 Co w praktyce oznacza termin „unieważnienie małżeństwa”?
- 8 Jakie są warunki orzeczenia unieważnienia małżeństwa?
- 9 Jakie są skutki prawne unieważnienia małżeństwa?
- 10 Czy istnieją jakieś alternatywne sposoby, poza drogą sądową, rozwiązywania problemów związanych z rozwodem?
- 11 Gdzie należy złożyć pozew/wniosek o rozwód/separację sądową/unieważnienie małżeństwa? Jakich formalności należy dopełnić i jakie dokumenty należy załączyć do pozwu/wniosku?
- 12 Czy mogę uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania?
- 13 Czy istnieje możliwość wniesienia odwołania od orzeczenia rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa?
- 14 Co powinienem zrobić, aby państwo członkowskie uznało orzeczenie rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydane przez sąd innego państwa członkowskiego?
- 15 Do którego sądu należy się zwrócić, aby sprzeciwić się uznaniu orzeczenia rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego? Jaka procedura ma zastosowanie w takich sytuacjach?
- 16 Jakie przepisy prawa odnoszące się do rozwodu stosuje sąd w postępowaniu rozwodowym pomiędzy małżonkami, którzy nie mieszkają w danym państwie członkowskim, lub którzy są obywatelami różnych państw?

1 Po spełnieniu jakich warunków można uzyskać rozwód?

Pozew o rozwód może wnieść jedno z małżonków (pozew jednostronny) lub obydwoje małżonków (pozew wspólny). Postępowanie w obu przypadkach przebiega tak samo (zob. odpowiedź na pytanie 11).

Niezależnie od rodzaju sprawy, w toku postępowania strony muszą być reprezentowane przez adwokata. Pozew o rozwód rozpoznaje sąd okręgowy (*rechtbank*) właściwy dla miejsca zamieszkania powoda lub jednego z powodów. Pozew o rozwód może zostać wniesiony w dowolnej chwili po zawarciu małżeństwa, przy czym strony nie są zobowiązane do pozostawania w związku małżeńskim przez określony okres. Rozwód staje się skuteczny po wpisaniu wyroku sądu do rejestru aktów stanu cywilnego (*burge*

rijske stand). Rozwód może zostać wpisany do rejestru dopiero po uprawomocnieniu się wyroku sądu (tj. po uzyskaniu przez wyrok powagi rzeczy osądzonej). Wpisu do rejestru należy dokonać w terminie sześciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku – w przeciwnym wypadku wyrok staje się nieskuteczny i nie można dokonać jego wpisu do rejestru. Jeżeli małżeństwo zostało zawarte za granicą, a akt małżeństwa wydany w państwie trzecim nie został wpisany do niderlandzkiego rejestru, wyrok orzekający rozwód wydany przez sąd w Niderlandach musi zostać wpisany do specjalnego rejestru Urzędu Stanu Cywilnego w Hadze.

2 Jakie są podstawy orzeczenia rozwodu?

Zgodnie z prawem niderlandzkim jedyną podstawą orzeczenia rozwodu jest trwały rozkład pożycia małżeńskiego. Przyjęto się uznawać, że do trwałego rozkładu pożycia małżeńskiego doszło, jeżeli małżonkowie nie widzą możliwości wspólnego pożycia i nie ma szans na przywrócenie normalnych stosunków małżeńskich. Jeżeli pozew o rozwód został wniesiony tylko przez jednego z małżonków, powód musi powołać się na trwały rozkład pożycia małżeńskiego, a jeżeli drugi z małżonków podważy zasadność takiego twierdzenia, powód musi przedstawić stosowne dowody. Ustalenie, czy w danym przypadku nastąpił trwały rozkład pożycia małżeńskiego, należy do sądu. W przypadku wspólnego pozwu sąd wyda wyrok orzekający rozwód po ustaleniu, że według obojga małżonków nastąpił trwały rozkład pożycia małżeńskiego.

3 Jakie są skutki rozwodu w odniesieniu do:

3.1 osobistych relacji pomiędzy małżonkami (np. nazwisko)?

Rozwód może wywierać wpływ na możliwość posługiwania się nazwiskiem byłego współmałżonka. Po uprawomocnieniu się wyroku orzekającego rozwód byli małżonkowie mogą wstąpić w nowy związek małżeński lub zawrzeć zarejestrowany związek partnerski.

3.2 podziału majątku małżonków?

Ustawowy ustrój majątkowy (współwłasność wszystkich składników majątku)

W Niderlandach obowiązują stosunkowo nietypowe przepisy regulujące reżim majątkowy i kwestie dotyczące dochodów w trakcie małżeństwa. Podstawowym ustrojem przewidzianym w ustawie jest ogólna wspólność majątkowa (*algehele gemeenschap van goederen*). Co do zasady w skład majątku wspólnego wchodzi wszystkie składniki majątku nabyte przez dowolnego z małżonków przed zawarciem małżeństwa lub w trakcie małżeństwa. Tworzą one majątek obojga małżonków (*boedelmenging*). Zasadniczo wszystkie długi zaciągnięte przed zawarciem małżeństwa lub w trakcie małżeństwa również stają się wspólnymi zobowiązaniami, niezależnie od tego, które z małżonków je zaciągnęło. Wierzyciel może egzekwować dług z majątku wspólnego małżonków. Majątek wspólny zostaje zniesiony w chwili rozwodu, tj. w chwili wpisania wyroku orzekającego rozwód do rejestru aktów stanu cywilnego. Ustaje więc wspólność majątkowa i majątek wspólny musi zostać podzielony. Należy zatem ustalić, które składniki majątku wspólnego przysługują któremu z małżonków. Co do zasady każdy z małżonków jest uprawniony do połowy majątku wspólnego. Małżonkowie mogą odstąpić od tej zasady i przyjąć inne ustalenia w ugodzie rozwodowej (*echtscheidingsconvenant*) lub w chwili podziału majątku wspólnego (*verdeling*).

Umowy majątkowe małżeńskie

Małżonkowie mogą wybrać inny ustrój majątkowy niż reżim ustawowy, jeżeli zawrą umowę przedmałżeńską lub (rzadziej) umowę po zawarciu małżeństwa. W takich umowach reguluje się *również* kwestie związane z podziałem majątku na wypadek rozwodu.

3.3 małoletnich dzieci małżonków?

Władza rodzicielska (*Ouderlijk gezag*)

Po rozwodzie rodzice w dalszym ciągu sprawują wspólną władzę rodzicielską nad dziećmi na takich samych zasadach jak w trakcie małżeństwa. Tylko w wyjątkowych przypadkach można zwrócić się do sądu o przyznanie władzy rodzicielskiej nad dzieckiem wyłącznie jednemu z rodziców. Wniosek o przyznanie wyłącznej władzy rodzicielskiej nad dzieckiem może wnieść jedno z rodziców albo obydwój rodziców. Rodzic, któremu sąd nie przyzna władzy rodzicielskiej, jest uprawniony do osobistej styczności z dzieckiem. Jedno z rodziców lub obydwój rodzice mogą zwrócić się do sądu o uregulowanie tej kwestii.

Świadczenia alimentacyjne na rzecz dzieci

Jeżeli rodzice po orzeczeniu rozwodu w dalszym ciągu sprawują wspólną władzę rodzicielską nad dzieckiem, powinni zawrzeć porozumienie dotyczące podziału obciążeń finansowych dotyczących jego utrzymania. Rodzice mogą zwrócić się do sądu o sporządzenie takiego porozumienia. Jeżeli nie są w stanie uzgodnić tej kwestii, sąd może ustalić kwotę świadczeń alimentacyjnych. Jeżeli sąd przyznaje władzę rodzicielską nad dzieckiem jednemu z rodziców, ustala kwotę, jaką drugi rodzic powinien przekazywać tytułem kosztów bieżącego utrzymania dziecka. Zasadniczo oczekuje się, że rodzice samodzielnie ustalą

sposób płatności. Dodatkowe informacje na ten temat można uzyskać na stronie internetowej Krajowego Urzędu Poboru Świadczeń Alimentacyjnych (Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen) (<http://www.lbio.nl/>).

3.4 obowiązku alimentacyjnego względem współmałżonka?

Spoczywający na małżonkach obowiązek zapewniania sobie nawzajem środków utrzymania nie wygasa z chwilą rozwiązania małżeństwa. Jeżeli dochody uzyskiwane przez byłego małżonka są niewystarczające do pokrycia kosztów jego utrzymania i nie ma uzasadnionych podstaw, by oczekiwać, że małżonek ten będzie w stanie uzyskać dochody na odpowiednim poziomie, małżonek taki może zwrócić się do sądu o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych poziomie, może on zwrócić się do sądu o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych od byłego współmałżonka tytułem kosztów utrzymania. Sąd może je zasądzić w wyroku orzekającym rozwód lub w późniejszym orzeczeniu. Przy ustalaniu wysokości świadczeń alimentacyjnych sąd bierze pod uwagę potrzeby małżonka uprawnionego do tych świadczeń oraz możliwości finansowe jego współmałżonka. Sąd może wziąć również pod uwagę czynniki niefinansowe, takie jak czas trwania małżeństwa lub okres, przez który małżonkowie zamieszkiwali wspólnie. Jeżeli sąd nie wyznaczy okresu, w czasie którego świadczenie alimentacyjne ma być wypłacane, obowiązek ten wygaśnie po upływie 12 lat. Jeżeli małżonek uprawniony do świadczeń alimentacyjnych popadnie w niedostatek, może zwrócić się do sądu o przedłużenie tego okresu. Co do zasady, jeżeli małżeństwo było krótkie (trwało mniej niż pięć lat) i jeżeli małżonkowie nie posiadają wspólnych dzieci, okres ten nie przekracza okresu trwania samego małżeństwa. Jeżeli małżonkowie lub byli małżonkowie osiągną porozumienie w kwestii świadczeń alimentacyjnych, mogą je spisać w formie ugody rozwodowej.

4 Co w praktyce oznacza termin prawny „separacja sądowa”?

Separacja sądowa (*scheiding van tafel en bed*) to środek prawny, na mocy którego małżonkowie mogą zaprzestać wspólnego pożycia bez konieczności rozwiązania łączącego ich związku małżeńskiego. Z separacji sądowej mogą skorzystać małżonkowie, którzy chcą zaprzestać wspólnego pożycia i ponieść skutki prawne takiej decyzji, ale nie chcą rozwiązywać łączącego ich związku małżeńskiego np. ze względów religijnych lub finansowych. Separacja sądowa daje możliwość pojednania się, choć może również stanowić pierwszy krok w kierunku rozwiązania małżeństwa. Separacja sądowa nabiera mocy prawnej po wpisaniu wyroku do rejestru majątku małżeńskiego (*huwelijksgoederenregister*). Podobnie jak w przypadku rozwodu wpisu do rejestru należy dokonać w terminie sześciu miesięcy.

5 Jakie są warunki orzeczenia separacji sądowej?

Jedyną podstawą orzeczenia separacji sądowej jest trwały rozkład pożycia małżeńskiego.

6 Jakie są skutki prawne separacji sądowej?

Separacja sądowa wywołuje takie same skutki w odniesieniu do reżimu majątkowego, władzy rodzicielskiej (prawa do osobistej styczności z dziećmi), świadczeń alimentacyjnych i świadczeń emerytalno-rentowych jak rozwód, jednak związek małżeński nadal trwa. Przepisy stanowią, że małżonkowie pozostający w separacji sądowej nie dziedziczą po sobie w przypadku śmierci jednego z nich. Jeżeli po orzeczeniu separacji sądowej małżonkowie stwierdzą, że chcą całkowicie rozwiązać łączący ich związek małżeński, mogą wnieść pozew o rozwód. Małżonkowie pozostający w separacji sądowej mogą zamieszkiwać z nowym partnerem i ułożyć sobie życie na nowo, ale nie mogą wstąpić w nowy związek małżeński ani zawrzeć zarejestrowanego związku partnerskiego.

Po orzeczeniu separacji sądowej małżonkowie nie mogą wnieść w dowolnym czasie jednostronnego pozwu o rozwód. Pozew tego rodzaju można bowiem wnieść dopiero po upływie trzech lat, przy czym w niektórych przypadkach sąd może skrócić ten okres do jednego roku. Trzyletni termin rozpoczyna bieg w dniu wpisania separacji sądowej do rejestru. Termin ten nie ma zastosowania, gdy po orzeczeniu separacji sądowej małżonkowie wniosą wspólny pozew o rozwód. Rozwiązanie małżeństwa wywołuje skutek prawny z chwilą wpisania wyroku do rejestru aktów stanu cywilnego.

7 Co w praktyce oznacza termin „unieważnienie małżeństwa”?

Małżeństwo może zostać unieważnione wyłącznie na mocy wyroku sądu. Postępowanie o unieważnienie małżeństwa wszczyna się po wniesieniu pozwu. Dlatego też związek małżeński zawarty przez strony nigdy nie zostaje uznany za nieważny z mocy prawa (automatycznie): małżeństwo jest ważne do chwili jego unieważnienia. Podstawy unieważnienia małżeństwa oraz osoby uprawnione do wniesienia pozwu są określone w przepisach prawa.

8 Jakie są warunki orzeczenia unieważnienia małżeństwa?

W obowiązujących przepisach przewidziano następujące podstawy wniesienia pozwu o unieważnienie małżeństwa:

- zawarcie małżeństwa pomimo istnienia przeszkód małżeńskich (niespełnienie wymogu dotyczącego minimalnego wieku, brak zgody na wstąpienie w związek małżeński przez małoletniego, bigamia, niedozwolony stopień pokrewieństwa);

- zawarcie małżeństwa pod przymusem lub pod wpływem błędu;
- zawarcie małżeństwa dla pozorów;
- zawarcie małżeństwa w przypadku, gdy jedno z małżonków cierpi na chorobę psychiczną;
- zawarcie małżeństwa przed urzędnikiem stanu cywilnego nieposiadającym wymaganych kompetencji; lub
- zawarcie małżeństwa w obecności niewystarczającej liczby świadków.

9 Jakie są skutki prawne unieważnienia małżeństwa?

Wyrok o unieważnieniu małżeństwa obowiązuje z mocą wsteczną od dnia zawarcia małżeństwa. Oznacza to, że po unieważnieniu małżeństwa przez sąd małżeństwo traktuje się tak, jak gdyby nigdy nie zostało zawarte. W niektórych przypadkach dopuszcza się możliwość odstąpienia od tej zasady – wówczas unieważnienie małżeństwa wywołuje taki sam skutek jak rozwód. Na przykład dzieci zrodzone z unieważnionego małżeństwa pozostają spokrewnione z obojgiem rodziców. Inny wyjątek dotyczy małżonka działającego w dobrej wierze, tj. małżonka, który nie zdawał sobie sprawy z nieważności małżeństwa. Aby uzyskać dodatkowe informacje na ten temat, zob. również warunki unieważnienia małżeństwa wymienione w odpowiedzi na pytanie 8. Małżonek, który działał w dobrej wierze, może na przykład wystąpić o świadczenie alimentacyjne od współmałżonka.

10 Czy istnieją jakieś alternatywne sposoby, poza drogą sądową, rozwiązywania problemów związanych z rozwodem?

W Niderlandach w sprawach rozwodowych często stosuje się mediację (*scheidingsbemiddeling*). Przy pomocy mediatora oraz – w razie konieczności – adwokatów małżonkowie mogą podjąć próbę osiągnięcia porozumienia w kwestiach związanych z rozwodem i jego skutkami. Ustalenia w tym zakresie zawiera się na piśmie w ugodzie rozwodowej (*echtscheidingsconvenant*). W ugodzie można uregulować takie kwestie jak podział majątku, ewentualny obowiązek wypłacania świadczenia alimentacyjnego na rzecz współmałżonka oraz prawo pieczy nad dziećmi. Sąd może włączyć ugodę sporządzoną w postępowaniu mediacyjnym do treści orzeczenia.

W Niderlandach działa stowarzyszenie adwokatów specjalizujących się w prawie rodzinnym i mediatorów (*Vereniging van Familierechtadvocaten en Scheidingsbemiddelaars*), którego członkowie specjalizują się w takich obszarach jak sprawy rozwodowe i świadczenia alimentacyjne. Członkowie stowarzyszenia specjalizują się również w mediacji w sprawach o rozwód oraz we wszystkich kwestiach związanych z taką mediacją. Dodatkowe informacje można uzyskać na następującej stronie internetowej: <http://www.vas-scheidingsbemiddeling.nl/>.

11 Gdzie należy złożyć pozew/wniosek o rozwód/separację sądową/unieważnienie małżeństwa? Jakich formalności należy dopełnić i jakie dokumenty należy załączyć do pozwu/wniosku?

Pozew

Postępowanie rozwodowe wszczyna się po wniesieniu pozwu (*verzoekschrift*) do sądu. W pozwie należy podać nazwisko, imiona i miejsce zamieszkania lub miejsce pobytu małżonków. Jeżeli para ma małoletnie dzieci, w pozwie należy również zawrzeć takie same informacje na temat dzieci. Powód może również zawrzeć w pozwie dodatkowe żądania (*nevenvoorzieningen*). Żądania są powiązane z powództwem rozwodowym. Sąd może orzekać na temat, między innymi:

- władzy rodzicielskiej w przypadku małoletniego dziecka i prawa do osobistej styczności z małoletnim dzieckiem;
- świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub współmałżonka;
- podziału majątku wspólnego lub zniesienia ustroju majątkowego uzgodnionego w umowie przedmałżeńskiej lub umowie po zawarciu małżeństwa;
- prawa do korzystania ze wspólnego domu małżonków; oraz
- wyrównania świadczeń rentowych i emerytalnych.

Pozew należy wnieść do sądu okręgowego (*rechtbank*) za pośrednictwem pełnomocnika (*advocaat*). Jeżeli powód ma swoje miejsce zamieszkania w Niderlandach, pozew może zostać wniesiony do sądu okręgowego właściwego dla okręgu, w którym zamieszkuje powód. Jeżeli powód nie ma swojego miejsca zamieszkania w Niderlandach, ale drugi z małżonków zamieszkuje w Niderlandach, pozew należy wnieść do sądu okręgowego właściwego dla miejsca zamieszkania tego drugiego małżonka. Jeżeli obydwoje małżonkowie mają swoje miejsce zamieszkania poza Niderlandami, pozew należy wnieść do Sądu Okręgowego w Hadze.

Jakie dokumenty należy załączyć do pozwu?

- Odpisy zupełne (wydane w ciągu ostatnich trzech miesięcy) z rejestru aktów stanu cywilnego dotyczące obojga małżonków i zawierające informacje na temat obywatelstwa, stanu cywilnego oraz – w przypadku gdy małżonkowie nie są obywatelami niderlandzkimi – daty wjazdu małżonków na terytorium Niderlandów; jeżeli jedno z małżonków jest obywatelem niderlandzkim, a drugie nie, należy również wskazać datę osiedlenia się małżonków w Niderlandach;
- odpisy zupełne z rejestru urodzeń (wydane w ciągu ostatnich trzech miesięcy) zawierające informacje o małoletnich dzieciach;
- odpis zupełny z rejestru małżeństw (który można uzyskać w urzędzie stanu cywilnego w mieście, w którym zawarto małżeństwo i który został wydany w ciągu ostatnich trzech miesięcy); w przypadku małżeństwa zawartego za granicą do pozwu wystarczy załączyć oryginał aktu małżeństwa lub starszy odpis; oraz
- jeżeli małżonkowie posiadają małoletnie dzieci, do pozwu należy załączyć dokument regulujący kwestie związane ze sprawowaniem codziennej pieczy nad dziećmi (*ouderschapsplan*); w takim dokumencie można uregulować kwestie dotyczące codziennej opieki nad dziećmi, ich wykształcenia, aktywności fizycznej, opieki medycznej, sposobu spędzania świąt czy dni wolnych, jak również uzgodnienia finansowe i praktyczne (np. dotyczące odbierania i odwożenia dzieci na różne zajęcia).

12 Czy mogę uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania?

Jeżeli powód nie jest w stanie uiścić części lub całości honorarium adwokata lub mediatora, może uzyskać pomoc prawną, o ile spełni określone warunki. Rada Pomocy Prawnej (Raad voor de rechtsbijstand) finansuje pomoc prawną wyłącznie, jeżeli jest ona świadczona przez mediatorów będących członkami rady. Dodatkowe informacje na temat warunków, które należy spełnić, aby móc otrzymać pomoc prawną, można uzyskać na stronie internetowej <http://www.rvr.org/>.

Prawo do pomocy prawnej przysługuje również w sporach transgranicznych, jeżeli powód zamieszkuje poza Niderlandami, ale na terytorium UE. Kwestie te reguluje unijna dyrektywa dotycząca pomocy prawnej w sporach transgranicznych (Dz.U. L 26 z 31.1.2003). Wniosek o przyznanie pomocy prawnej można złożyć do Rady Pomocy Prawnej w Hadze, korzystając ze standardowego formularza określonego w dyrektywie, którego format jest identyczny we wszystkich państwach członkowskich. W razie konieczności Rada Pomocy Prawnej może udzielić wnioskodawcom wsparcia przy wyborze adwokata. Dodatkowe informacje można uzyskać na stronie internetowej <http://www.rvr.org/>

W niektórych przypadkach powód mający swoje miejsce zamieszkania poza UE może być uprawniony do otrzymania pomocy prawnej w Niderlandach, jeżeli wynika to z postanowień wiążącej umowy. W tym kontekście za istotne uznaje się następujące umowy: Konwencję haską o postępowaniu cywilnym (1954), Porozumienie europejskie w sprawie przekazywania wniosków o przyznanie pomocy sądowej (1977) oraz Konwencję haską o ułatwieniu dostępu do wymiaru sprawiedliwości w stosunkach międzynarodowych (1980). Umowy te zawierają postanowienia, które stanowią, że obywatele umawiających się państw są co do zasady uprawnieni do otrzymania pomocy prawnej we wszystkich innych umawiających się państwach na takich samych zasadach jak obywatele tych państw. W Niderlandach powód musi się zwrócić do organu właściwego dla swojego miejsca zwykłego pobytu o wydanie zaświadczenia o braku wystarczających środków finansowych (*verklaring van onvermogen*). Wspomniany organ przekaże wniosek o przyznanie pomocy prawnej i zaświadczenie o braku wystarczających środków finansowych właściwemu organowi w państwie, w którym pomoc prawna ma zostać przyznana. Ten drugi organ oceni następnie, czy powód jest uprawniony do otrzymania pomocy prawnej.

13 Czy istnieje możliwość wniesienia odwołania od orzeczenia rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa?

Tak, od wyroku orzekającego rozwód można wnieść apelację do sądu apelacyjnego (*gerechtshof*) w terminie trzech miesięcy od daty wydania wyroku. Od wyroku sądu apelacyjnego przysługuje zazwyczaj skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego (Hoge Raad der Nederlanden). W postępowaniach przed tymi sądami istnieje przymus adwokacki.

14 Co powinienem zrobić, aby państwo członkowskie uznało orzeczenie rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydane przez sąd innego państwa członkowskiego?

W dniu 1 marca 2005 r. we wszystkich państwach członkowskich UE weszło w życie tzw. „rozporządzenie Bruksela II bis”; pełna nazwa tego rozporządzenia to rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000. Przepisy rozporządzenia Bruksela II bis mają zastosowanie w sprawach o rozwód, separację sądową i unieważnienie małżeństwa. Zgodnie z przepisami rozporządzenia orzeczenia w sprawie rozwodu wydane w innych państwach członkowskich (z wyjątkiem Danii) są uznawane w Niderlandach bez potrzeby przeprowadzania specjalnego postępowania (art. 21 ust. 1). Podobnie zaktualizowanie wpisów w księgach stanu cywilnego, np. w celu zamieszczenia adnotacji o rozwodzie w akcie małżeństwa, nie wiąże się z koniecznością przeprowadzenia specjalnego postępowania.

Każda zainteresowana strona może wszcząć postępowanie sądowe w celu ustalenia, czy orzeczenie w sprawie rozwodu wydane w innym państwie może zostać uznane. W rozporządzeniu Bruksela II bis przewidziano szereg przesłanek odmowy uznania orzeczenia w sprawie rozwodu. Na przykład uznanie orzeczenia w sprawie rozwodu nie może być sprzeczne z porządkiem publicznym. Sąd bierze również pod uwagę to, czy pozwany (strona, która nie wniosła pozwu o rozwód) został w należyty sposób poinformowany o wszczęciu postępowania. Sama treść wyroku nie może jednak zostać zmieniona. Zgodnie z przepisami rozporządzenia Bruksela II bis sąd w państwie członkowskim, w którym pierwotnie wydano orzeczenie, musi – na wniosek dowolnej zainteresowanej strony – wydać świadectwo dotyczące tego orzeczenia (na standardowym formularzu). Zawiera ono informacje na temat państwa pochodzenia orzeczenia, dane stron postępowania, to, czy orzeczenie zostało wydane zaocznie, rodzaj orzeczenia, np. czy dotyczy rozwodu czy separacji sądowej, datę wydania orzeczenia oraz informacje o sędziu, który wydał orzeczenie.

15 Do którego sądu należy się zwrócić, aby sprzeciwić się uznaniu orzeczenia rozwodu/separacji sądowej/unieważnienia małżeństwa wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego? Jaka procedura ma zastosowanie w takich sytuacjach?

Jeżeli zainteresowana strona zamierza sprzeciwić się uznaniu w Niderlandach orzeczenia w sprawie rozwodu wydanego przez sąd w państwie trzecim, może wystąpić o nieuznanie tego orzeczenia do sędziego orzekającego w sprawach środków tymczasowych (*voorzieningenrechter*) w sądzie okręgowym właściwym dla swojego miejsca zwykłego pobytu.

16 Jakie przepisy prawa odnoszące się do rozwodu stosuje sąd w postępowaniu rozwodowym pomiędzy małżonkami, którzy nie mieszkają w danym państwie członkowskim, lub którzy są obywatelami różnych państw?

W dniu 1 stycznia 2012 r. w życie weszła księga 10. niderlandzkiego kodeksu cywilnego (*Burgerlijk Wetboek*). Księga 10. kodeksu cywilnego zawiera przepisy prawa prywatnego międzynarodowego określające prawo właściwe.

Co do zasady w przypadku rozwodu sądy zawsze stosują przepisy obowiązujące w Niderlandach, niezależnie od obywatelstwa i miejsca zwykłego pobytu małżonków. Na przykład jeżeli pozew o rozwód został wniesiony w Niderlandach przez zamieszkujące w Niderlandach małżeństwo obywateli belgijskich, automatycznie zastosowanie ma prawo niderlandzkie dotyczące rozwodów. Jedyny wyjątek od tej zasady dotyczy sytuacji, w której małżonkowie wybrali prawo właściwe dla postępowania rozwodowego. Małżonkowie mogą w szczególności postanowić, że postępowanie rozwodowe ma zostać przeprowadzone zgodnie z prawem obowiązującym w państwie, którego obywatelstwo obydwójce posiadają, a nie zgodnie z prawem niderlandzkim. Małżeństwo Belgów może zatem zdecydować się na zastosowanie prawa belgijskiego.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 23/10/2018